

Kde se skutečně nachází nebezpečí při přístrojovém potápění a jakým způsobem je vnímáno

Přestože výcviková střediska přístrojového potápění zařazují do programu bezpečnostní protokoly pro snížení rizik spojených s rekreačním potápěním, stále dochází k novým nehodám. Abychom zjistili, zda jsou kampaně a výcvikové programy pro zvýšení bezpečnosti skutečně nezbytné, uskutečnili nedávno naši výzkumníci DAN a jejich spolupracovníci na toto téma studii. Nezaměřovali se na skutečná bezpečnostní rizika, ale studovali především to, jaká jsou **očekávaná rizika spojená s přístrojovým potápěním**. Výsledky této studie byly publikovány v časopise „Frontiers of Psychology“ v březnu 2018.

Studie se zabývala výzkumem toho, jak je bezpečnost potápění vnímána z pohledu potápěčů a z pohledu organizátorů ponorů a zaměřovala se především na rozdíly mezi těmito dvěma úhly pohledu. Navíc na základě zjištěných názorů na tuto problematiku navrhuji autoři nové bezpečnostní programy a další výcvikové hodiny.

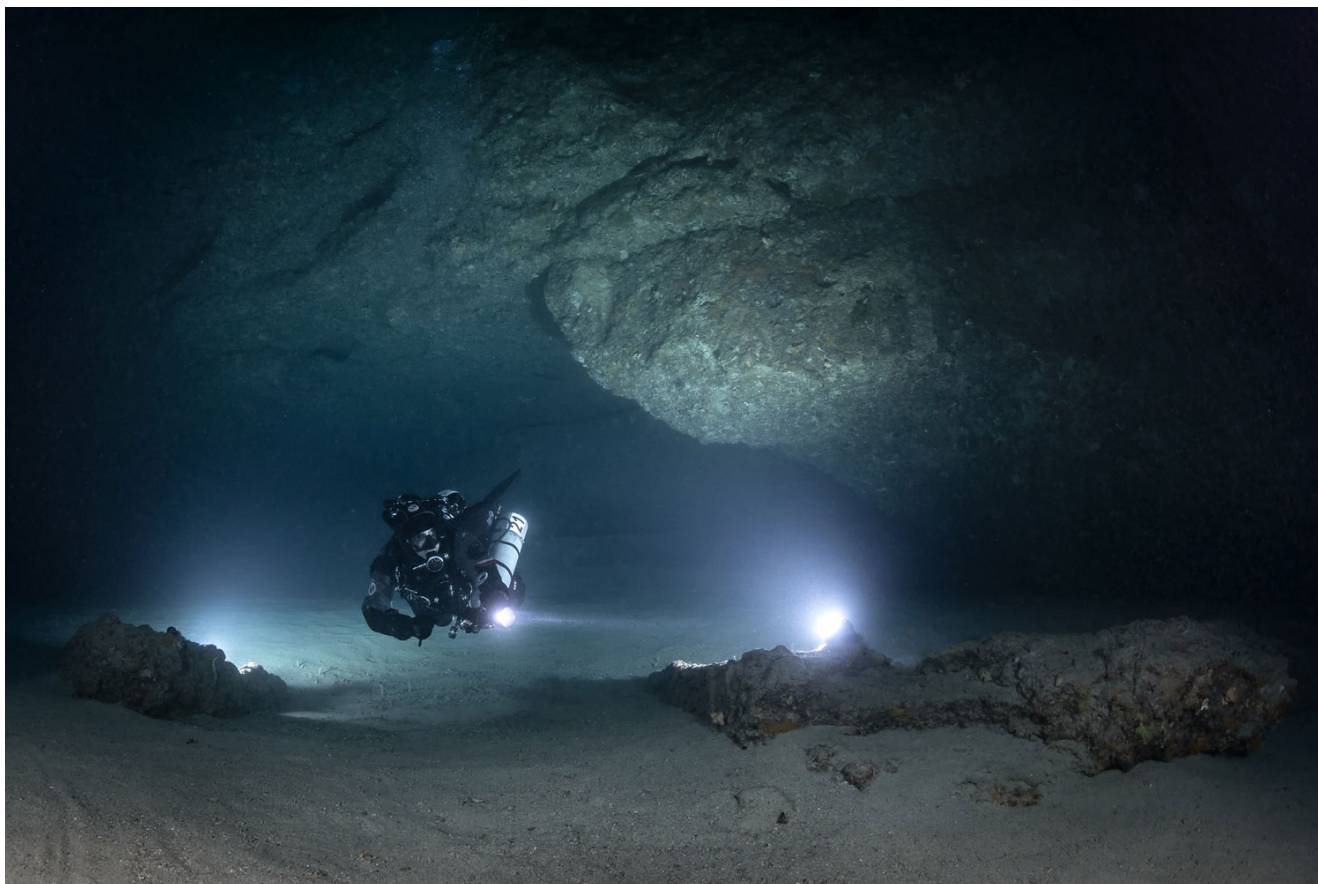
Při sběru dat byly získány **odpovědi od 3766 evropských potápěčů a 91 organizátorů ponorů v Itálii**. Součástí průzkumů byly otázky zjišťující názory na bezpečnostní aspekty, které by měla splňovat potápěčská střediska (např. zkušenosti personálu, pojištění, dostatečná kvalita vybavení, které je zapůjčováno atd.), dále faktory, které mají vliv na výběr potápěčského kolegy (např. certifikovaná úroveň, věk, zkušenost, fyzická zdatnost atd.) a důležitost různých typů vybavení (např. nožů, potápěčského počítače, kapesní svítilny atd.). Výzkum se rovněž zaměřil na to, jaké situace jsou vnímány jako rizikové (např. změny počasí, selhání vybavení, otrava plynem, utonutí atd.).

Zjištěné údaje naznačují, že jak potápěči, tak potápěčská centra považují bezpečnost za důležitou, ale v obou pohledech chyběly některé důležité bezpečnostní prvky. Výsledky studie ukazují, že existují významná a potápěčskými obchody, potápěči, nebo oběma skupinami často podceňovaná rizika a že je třeba, aby tato rizika byla zdůrazněna jak potápěčům, tak zaměstnancům potápěčských obchodů v průběhu výcviku, nebo tematicky zaměřených kampaní.

Po vyhodnocení získaných údajů navrhli autoři 2 programy, které by měly pomoci při rozvíjení kultury bezpečnosti mezi potápěči a potápěčskými středisky. Prvním z nich je Rozpoznání rizika a jeho vyhodnocení (**Hazard Identification and Risk Assessment (HIRA)**), iniciativa DAN, která poskytuje organizátorům ponorů znalosti potřebné k tomu, aby v rámci svého podnikání rizika snižovali. Druhá je program **Důstojník bezpečnosti potápění**, který cvičí jedince, aby správně dohlíželi na HIRA.

Část vybavení, která získala nejvyšší hodnocení jak u potápěčů, tak u středisek, byl potápěčský počítač.

Výzkumníci zjistili mezi oběma zkoumanými skupinami podobnosti. Např. jak potápěčská střediska, tak potápěči byli při hodnocení bezpečnosti služeb nabízených střediskem toho názoru, že není příliš důležité, aby byla hyperbarická komora k dosažení nedaleko střediska. Za méně důležité aspekty při výběru potápěčského kolegy považovala jak střediska, tak potápěči pohlaví, věk a příbuzenský vztah. Část vybavení, která získala nejvyšší hodnocení jak u potápěčů, tak u středisek, byl potápěčský počítač. Lze tedy uzavřít, že výcvik by se měl více věnovat informacím o běžném využití potápěčského počítače.

Mezi oběma skupinami jsou i zajímavé rozdíly. Potápěčská střediska uváděla, že nejdůležitějším aspektem v rozhodování, koho si daný potápěč vybere za kolegu, by mělo být doporučení instruktora. Jednotliví potápěči však nehodnotili doporučení instruktora jako příliš důležité ve srovnání s dalšími aspekty. Jako

nejhorší rizika potápění uváděla potápěčská střediska dekompresní onemocnění, utonutí a nehody lodí, což byly rovněž nejzávažnější nehody, které se na střediscích odehrály. Přestože potápěči rovněž uváděli jako jedno z největších rizik dekompresní onemocnění, přesto se obávali především selhání potápěčského vybavení. Nejméně se obávali rizik spojených s podmořským životem a utonutí. Protože v obou případech se vyskytly obavy z dekompresního onemocnění, navrhuji autoři studie poskytování kurzů zaměřených na tuto dekompresní hrozbu. Autoři rovněž doporučili kurzy na téma nebezpečí spojeného s podmořskými živočichy a rostlinami a kurzy ošetřování zranění. Jednou z hlavních zjištěných nesrovnalostí byla skutečnost, že počet nehod udávaných samotnými potápěči byl výrazně vyšší než počet, který byl nahlášen. Autoři proto uvádějí, že je třeba potápěčským střediskům pomáhat při nahlásování nehod.

Za zmínku stojí, že většina dobrovolných účastníků výzkumu byli zkušené potápěči, což může být při zpracovávání výsledků zavádějící. Vzhledem k tomu, že se jednalo o zkušené potápěče, mohli se již s různými nehodami setkat, proto si nyní dávají pozor a tolik neriskují. Autoři tedy rovněž uvádějí, že by bylo asi prospěšné upozorňovat účastníky potápěčských kurzů na význam výzkumu v této oblasti, aby se mohla neustále zvyšovat bezpečnost tohoto sportu. Zjištěné údaje by měly větší vypovídací hodnotu, kdyby je zodpověděli různě zkušené potápěči.

Přestože potápěči rovněž uváděli jako jedno z největších rizik dekompresní onemocnění, přesto se obávali především selhání potápěčského vybavení.

Jedná se o jednu z prvních studií, která se zabývá postoji a způsobem, jakým jsou vnímána rizika přístrojového potápění. Výsledky potvrzují, že informace tohoto typu mohou pomoci při snaze o zajištění největší možné bezpečnosti rekreačního potápění.

PODROBNOSTI

Tato studie byla podpořena projektem Green Bubbles RISE, H2020-MSCA-RISE-2014. Projekt získal finanční podporu z Rámcového programu pro výzkum a inovace Evropské unie Horizont 2020, která byla schválena v rámci akce Marie Currie-Skłodowska pod grantovým číslem 643712. Tento článek shrnuje pouze názory a pohled autora. Výkonný orgán rozdělující finanční prostředky v rámci tohoto programu není zodpovědný za jakoukoliv formu využití informací, které tento článek poskytuje.

LITERATURA

["Safety Priorities and Underestimations in Recreational Scuba Diving Operations: A European Study Supporting the Implementation of New Risk Management Programmes."](#) *Frontiers in psychology* 9 (2018): 383.

Serena Lucrezi¹, Salih Murat Egi^{2,3}, Massimo Pieri², Francois Burman^{4,5}, Tamer Ozyigit³, Danilo Cialoni², Guy Thomas², Alessandro Marroni² and Melville Saayman¹

¹Tourism Research in Economics, Environs and Society, North-West University, Potchefstroom, South Africa, ²DAN Europe Research Division, DAN Europe Foundation, Roseto degli Abruzzi, Italy, ³Department of Computer Engineering, Galatasaray University, Istanbul, Turkey, ⁴DAN Southern Africa, Midrand, South Africa, ⁵DAN USA, Durham, NC, United States.